

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 42. De quæstione, cuius damno pereat, aut deterioretur res locata,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

fuerit, vt nullus fructus colligatur, pensio remittatur in totum: quando vero non in totum quidem, grauis tamen fuerit sterilitas, remittatur pensio ex parte.

Quantum autem debeat esse sterilitas, vt propter illam tanquam grauem, pensio remitti debeat ex parte, diuersa sunt sententia, vt videre est apud Sylu. in verbo Locatio quest. 13, & apud Couar. in lib. practica. quest. cap. 30. num. 1. & Molinam disput. 495. Satis autem erit notare, probabile videri quod tenet Nauar. in Enchir. cap. 17. num. 18. ea in re standum esse conuentioni partium: quæ si nulla sit (prout habet etiam Sylu. loco cit.) sequendam esse vulgarem seu communem opinionem confirmatam consuetudine patriæ. Quæ si neque sit, tenendam esse definitionem, quæ non tantum est Bartholi & Ioan. Andreæ, quorum meminit Nauarrus; sed etiam Panormit. ad citatum Cap. Propter sterilitatem, num. 13. nempe quod tanta esse debeat sterilitas, vt ex tribus partibus fructuum, quos ager reddere communiter solet, vix collectæ sint duæ. Nam cum in hac re standum sit arbitrio boni viri (vt habet loco cit. Sylu. per legem Si in lege, ff. Locati, in principio) talium ac tantorum Decretorum iudicio acquiescere possumus rita maioris. Ita, que si sterilitas fuerit eiusmodi, aut etiam maior, faciendū est diminutio pensionis pro rata; v.g. si ager reddere solebat 15, & pensio pro illo soluenda erat trium, hocque anno reddiderit tantum decem, remitti debet tertia pars pensionis: ita vt ea sit tantum duarum. Id quod procedit, vt in seq. num. 189. Nauar. addit, siue pensio soluenda sit in pecunia, siue in alia re.

Adverte tamen esse casus in quibus sterilitas non impedit quin pensio tota soluatur. Primus est, quando sterilitas contingit ex culpa conductoris, vt cum agrum in tempestiue ac male coluit, aut in eo natae sunt multæ herbae quæ eumentem suffocant, vel aliud simile accidit, quod negligentia ipsius tribuendum sit, iuxta legem ex Conducto, §. Si vis, ff. Locati. Secundus casus parum differens à precedenti, est quando fructus in domum illati corrumpuntur, vt si vinum in cella vinaria aciescat, aut frumentum in horreo corrumpatur, id negligentia conductoris tribuitur: sterilitasque, vt in precedenti, ita & in hoc casu culpa illius accidisse censetur, iuxta illud in citato §. Si quæ tamen vitia ex ipsa re oriantur, hæc damno coloni esse, veluti si vinum acuerit. Tertius casus est quem iam ante attigimus, quando sterilitas compensari potest fertilitate anni immediate precedentis, aut subsequentis durante eadem locatione, prout ex Hostien. & Panorm. habet Sylu. in eadem quest. 13. vers. Quando igitur. De quo casu disput. 495. versu Quartus; late Lud. Molina. Quartus, de quo etiam late idem Molina in eadem disput. aliquando post, est; quando initum est pactum, vt propter sterilitatem pensio non remittatur, ex lege Si quis fundum, ff. Locati, & ex lege Licet, Cod. De locato. Quintus est, quando res est locata ad longum tempus, puta ad 10. annos vel plures, quia tunc vix fieri potest quin vbertas vnus anni compenset sterilitatem alterius. Hunc Nauar. proponit in sequen. nu. 190. & ait procedere etiam si maior pars rei, non tamen tota res, pereat casu fortuito: si quidem pensio exigua sit quæ soluatur potius in recognitionem directi dominij, quam pro fructibus percipiendis; non autem si tantum, aut parum minus soluatur, quam solueretur si res esset ad modicum tempus locata.

Consequenter inquit Sylu. in sequenti q. 14. quod etiam Molina tractat in sine memorata a disput. 490. num. pensio augeri debeat propter maiorem fructuum vbertatem superuenientem? & post Panormit. respondet tria. Primum est, non esse augendam, si vbertas in eo sit, quod fructus hoc anno plus valeant solito: quia non est minuenda ex eo, quod fructus vno anno minus valeant solito. Secundum est, non esse augendam, si vbertas contingat ex industria conductoris: quia nulli sua industria debet esse damnosa, sed proficua potius. Quod etiam dicendum est, si vbertas contingat ex bonitate agri: quia dominus illum, qua potuit sufficienti mercede locauit. Tertium est, augendam esse pensionem, quando vbertas contingit casu fortuito & qui prouideri non potuit, ex lege Sed adde, §. Si mulierem, ff. Locati: sicut est minuenda propter sterili-

tatem simili casu contingentem. Exemplum iudem auctoritates dant: si locauerim tibi molendinum, a quo solebas percipere tantum quinquaginta; sed aliis molendinis destructis, hoc anno percipisti centum, æquum est vt pensio pro rata augetur; sicut fiet remissio pro rata, si casu fortuito, & quem prouideri non potuisti, percipisses tantum triginta: quia contrariorum contraria est consequentia; vt si bonum est mulierem non tangere: ergo malum est tangere, vt habetur dist. 32. Cap. Hospitalium.

CAPVT XLII

De questione, cuius damno pereat, aut deterioretur res locata.

SVM MARI VM.

- 525 Detrimentum quod in re locata acciderit culpa leui conductoris, est ipsi tribuenda; non item quæ culpa leuissima, nisi pactum sit in contrarium.
- 526 Corollaria inde deducta.
- 527 Conductor tenetur ad damnum quod contigerit, ob conuentionem factam, a se non seruata: aut ob ipsius imperitiam.
- 528 Quatenus conductor, aut locator teneantur de culpa eorum, quorum opera vtuntur.
- 529 Conductor si pro custodia mercedem accipiat, de culpa leuissima tenetur.
- 530 Quando item teneatur ad custodiam ex sola vi locationis.
- 531 Cui in dubio incumbat probare interuenisse culpam in custodia rei locatae.
- 532 Quando damnum rei locata datum ab eo qui gerit inimicitias cum conductore, sit huic imputandum.

De hac re sententia communis est, teste Sylu. in verbo Locatio, quest. 17. detrimentum quod in re locata tempore locationis acciderit dolo, aut culpa lata, vel leui conductoris, ipsi esse attribuendum cum obligatione ad restitutionem, iuxta conditionem contractus in vtriusque partis utilitatem celebrati: qualis est locationis contractus. Sin autem contigerit culpa tantum illius leuissima, aut casu fortuito, tribuendum esse locatori, tanquam rei domino, ad quæ periculum rei locatae de se pertinet. Nec obstat quod in lege Si merces, l. Qui columnam, ff. Locati, detur ratio hæc cognoscendi, quod culpa fuerit abiens ab eo, qui suam operam locauit in transiendâ columnam; si omnia facta sint, quæ diligentissimus fuisset obseruaturus. Nam glossa ibidem notat superlatiuum, diligentissimus, illic poni propositio, diligens: aut quia in columna, & cæteris quæ facile franguntur, specialiter exigitur vt summa diligentia in eis seruandis adhibeatur; quod eadem glossa quoque tangit; & habent in verbo Locatio Angelus, §. 23. & Rosella num. 19. Verum tamen pactum erit seruandum, si ipsum intercesserit de casu fortuito, vel culpa leuissima; seu si periculum detrimenti, casu vel culpa quantumcumque leuissima contingentis, conductor in se suscepit: dummodo pensio minuatur, aut locator pretium det quantum sufficit ad iustam compensationem talis oneris. Pactum autem ne dolus præstetur in neutro, valet: quia est contra bonos mores. Ad horum autem confirmationem (de quibus plenè Molina disput. 493.) induci possunt lex Si fundus, & lex Sed de damno, ff. Locati: ad eorumque illustrationem per similia, faciunt in præced. cap. 36. tradita de periculo rei commodata.

Ex eis autem colliguntur, tum id quod habetur ex lege Si merces, §. Conductor, & ex lege Et hæc distinctio, §. Cum fundum, ff. Locati: nempe ad restitutionem damnorum illatorum teneri eum qui conduxerit vineam, & vt plures fructus ex ea colligeret, ita eam putarit, vt notabiliter læserit, inutilemque reddiderit ad fructus annis sequentibus ferendos. Tum etiam quod habetur ex lege Item quaritur, §. 1. ff. eod. titulo, ad restitutionem mercium teneri nauam, qui ab alio accepit eas vehendas in vna naua, ipsoque inuito transtulit in aliam quæ perit. Quod intelligendum est, ex Sylu. in sine citata a quest. 17. Angel. §. 25. & Tab. nu. 22. in verbo Locatio, nisi illa quoque nauis,

INAL
EXIS
Pan. u.
V

525.

526.

in qua ex locatione vehendæ erant merces, eadem navigatione perierit: quia tunc detrimentum mercium nõ est subsecutum ex illo culpabili facto nauæ; quandoquidem illæ eodem modo perituræ erant in ea ipsa nauæ. Possunt similiter multa alia eiusmodi colligi.

527.

CÆTERVM quædam aduertenda sunt in hac re. Primum est; non esse excusationi locum, sed conductorem teneri ad damnum contingens, quando contra legem cõuentionis peccauerit, etiamsi non dederit necessariam & proximam eiusdem damni causam. Hoc patet per illud quod habetur in lege Videamus, §. Si hoc, ff. Locati: nimirum, conductorem si conuenerit inter ipsum, & locatorem, ne ignem haberet, & habuit, teneri de incendio quod admisit casu foruito; & in §. Inter conductorem, teneri similiter, si conuenerit ne fœnum poneret in villa suburbana; & posuit, atque seruus fœnum ipsum succendit. Quod idem dicendum est, si externus succenderit, ex lege proxime sequenti.

SECUNDVM est; imperitiam & ignorantiam non excusare conductorem ab obligatione refarciendi damnum contingens in re locata. Hoc patet per illud quod statuitur in lege Item queritur, §. 5. ff. Locati: si gemma quæ data est includenda, aut insculpenda frangatur vitio materia, non esse actionem ex locato; esse vero, si fracta sit imperitia opus facientis. Item per illud quod in sequenti §. sexto habetur, teneri ex locato fullonem qui vestimenta polienda suscepit, si ea mures corroserint, aut ipse illa cum aliis permutauerit, etiam si ignarus fecerit. Adde ex lege Si quis fundum, §. Celsus, eodem titulo, imperitiam esse adnumeradam culpæ; & quod conductor qui vitulos pascendos; vel fariendum quid, poliendumve conduxit, per imperitiam peccauit; culpam esse, quam ipse prestare debeat.

528.

TERTIVM est; conductorem ex vi locationis teneri non tantum de culpa propria: sed etiam eorum quorum opera utitur, si ipse non præstitit, quod diligens debuit; prout ex lege Si merces, §. Qui columnam, ff. Locati, habetur, & notat Angelus in verbo Locatio, §. 23. in fine, & Rosellanus. 19. aut si ad opus conduxit non idoneos, ex lege Videamus, in principio, ff. Locati: vel si adhibeat parum peritos, nec moribus, aut vita probos, nec diligentes: atque adeo quos consideratus paterfamilias improbasset. De damno autem ab aliis dato non teneri, si ipse impedire nõ potuit; si vero potuit, teneri tanquam custodem; ex lege Sed de damno, ff. Locati. Aduerte vero obiter ex vi item locationis teneri locatorem de culpa serui, si malum, nec idoneum scienter locauit, quia fraude fecit: non autem si eum quem bonum expertus fuerat. Quod procedit cum locauit certum, vt Paulum; aut incertum quidem, seu, quod idem est, indistincte vnum ex suis seruis, & conductor voluit eligere Paulum, pro quo nihil est eidem conductori præstandum, cum talem sibi eligere voluerit. Secus vero est cum quis incertum seruum conduxit; sed locator quem voluit, exhibuit: quia sic ipse videtur spondere de talis serui fide, & diligentia. Hæc attigit Hostien. in summa de locato, §. Propter sterilitatem, vers. Agitur: & probatur per legem Cum in plures, §. Seruum, ff. Locati.

529.

QUARTVM est, conductorem si mercedem accepit pro custodia rei locatæ, teneri de culpa leuissima. Ita putant Angelus & Rosella locis citatis: quos Syluester reprehendit in verbo Locatio q. 17. sed, vt videtur, immerito: quia ratione talis mercedis culpa conductoris crescit, ex Cap. Bona fides, De deposito. Cum igitur ex vi solius locationis conductor teneatur de leui culpa, vt habitum est initio huius capituli; sane ex vi illius, simul & mercedis pro custodia, tenebitur de aliqua maiori, adeoque de leuissima: quod argumentum est eiusdem Sylui. in verbo Custos, quæst. 2.

530.

QUINTVM est; conductorem aliquando ex vi locationis teneri ad custodiam rei locatæ; quando scilicet locatio talis est, vt in ea intelligatur custodia: vt quædo quis locat pastori sua pecora pascenda: eo enim ipso censetur ad custodiam pecorum simul conducere; atque pro officio custodis teneri tunc curare ne pereant. Aliquando vero non teneri, quando scilicet custodia est contractus omnino diuersus à locatione: vt cum quis locat horreum pro frumento recondendo: non enim intelligitur eo ipso lo-

caste operam suam ad custodiendum frumentum: vnde non tenetur ex vi locationis curare ne frumentum pereat: sed satis est, vt præstet commodum, & idoneam horreum. Licet ergo si frumentum perierit ex vitio horrei, teneatur de dolo, & de culpa tam lata, quam leui: non tamen si pereat ex causa extrinseca, vt illuione aquarum, incendio, deprædatione hostium vel latronum: quia non locauit suam diligentiam, in custodiendo frumento, sed tantum horreum, in quo commode conderetur. Ita habetur ex lege Dominus horreorum, & ex lege Cum in plures. Returum custodiam, ff. Locati, & ex lege i. Cod. De locato.

SEXTVM est; quando conductor ex vi locationis suscepit rem custodiendam, illius esse in dubio, probare quod absque sua culpa res locata perierit, vt colligitur ex lege Si quis fundum, §. Imperator, ff. Locati: & bene docet Sylui. in verbo Locatio quæst. vltima. Sufficit autem eam probationem esse per verosimiles coniecturas: vt si pastor probet, aliquot oves non periisse sua culpa; quia totidem, aut plures similiter perierunt ex aliis gregibus. Nam si nõ sint aliunde maiores coniecturæ, quod illius culpa perierint, sufficit illa verosimilis. Quando vero conductor non est custos ex vi conductionis, vt nauicularius, aut rhedarius, locatoris esse probare quod eiusdem conductoris culpa res perierit. De quo si non possit verosimili coniectura constare, præsumetur res casu fortuito, aut naturali rerum cursu periisse.

POSTREMVVM est; si propter inimicitias conductoris, arbores prædij conducti vicini exciderint, id eiusdem conductoris culpæ esse annumerandum; ex lege Si merces, §. Culpa, ff. Locati. Quod glossa ibid. in verbo inimicitia, indicat procedere etiam in casu, quo conductor absque sua culpa, tales inimicitias patitur. Verum licet ratione naturalium inimicitiarum conductor ipse debeat esse tunc cautius, & cum maiori diligentia gerere in conseruanda re sibi credita, prout eadem glossa tangit: tamen si non sit in culpa seu negligentia maiori quam leui, non videtur obligandus in conscientia, quia damnum imputandum est tantum ei qui sua malitia illud intulit, nulla data ipsi per conductorem sufficienti occasione.

CAPVT XLIII.

De modo quo finitur locatio.

SUMMARIVM.

- 533 Locatio finitur contrahentium dissensu, & quando transeat, vel non transeat ad heredem vniuersales.
- 534 Quod particularis successor (qualis est emptor rei locatæ, aut is cui donata est) non teneatur stare contractus locationis.
- 535 Quatuor casus in quibus id fallit.
- 536 Tenetur minor, aut pupillus stare locationi factæ à suo curatore, vel tutore.
- 537 Quando vxor teneatur stare locationi à marito factæ stante matrimonio.
- 538 Cum beneficiarius redditus sui beneficii locat proprio suo nomine; successor non tenetur locationi stare.
- 539 Quod procedit, etiamsi conductor iam soluerit pensionem pro toto tempore locationis, aut aliquid soluerit hæc ad beneficiarii post huius mortem.
- 540 Quod remedium tunc sit eidem conductori.
- 541 Locatio bonorũ Ecclesiæ eiusdem nomine facta per ipsius Prælatum seu Rectorem, transit ad huius successorem.
- 542 Idem dicendum est de locatione bonorum Hospitalis, aut ciuitatis facta per ipsius Rectorem.
- 543 Quando si quis teneatur locationi factæ ab eo cuius bona sunt confiscata.

DE hac re certum est, locationem expleto illius termino finiri: quod tamen non impedit quin conductor eam retinere possit quousque soluantur sibi expensæ vitiales in ea factæ prout docet Molina de iustit. & iure tract. 2. disp. 498. vers. Hactenus. Certum etiam est; posse solo contrahentium dissensu; sicut nimirum solo eorumdem consensu contrahitur. Atque si facta sit duratura quoad vellet is

qui